Śaṁkarācārya

Praśnottara-ratna-mālikā

(Întrebări și răspunsuri aidoma unui șirag de nestemate)

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
25 iunie 2025

Praśnottara-ratna-mālikā

(Întrebări și răspunsuri aidoma unui șirag de nestemate)

कः खलु नालंक्रियते दृष्टादृष्टार्थसाधनपटीयान्।
अमुया कण्ठस्थितया प्रश्नोत्तररत्नमालिकया॥ १ ॥

1. Cine este acela care,
Instruit fiind în ceea ce este bun acum și în viitor,
Să nu-și ornamenteze cuvântul cu această ghirlandă
De întrebări și răspunsuri [aidoma] nestematelor?

भगवन्किमुपादेयं गुरुवचनं हेयमपि किमकार्यम्।
को गुरुरधिगततत्त्वः शिष्यहितायोद्यतः सततम्॥ २ ॥

2. — Domnule! Ce este [pe deplin] acceptat?
— Vorba maestrului (*guru*).
— Ce este rejectat?
— Ceea ce este rău.
— Cine este maestru (*guru*)?
— Cel care a realizat Realitatea,
— Care lucrează atent și neîncetat pentru bunăstarea discipolului.

त्वरितं किं कर्तव्यं विदुषां संसारसन्ततिच्छेदः।
किं मोक्षतरोर्बीजं सम्यग्ज्ञानं क्रियासिद्धम्॥ ३ ॥

3. — Care este imediata datorie a înțelepților?
— Întreruperea neîntreruptei succesiuni a renașterilor (*i.e. saṁsāra*).
— Care este sămânța copacului eliberării (*mokṣa*)?
— Deplina cunoaștere (*samyak-jñāna*) și desăvârșita [ei] aplicare.

कः पथ्यतरो धर्मः कः शुचिरिह यस्य मानसं शुद्धम्।
कः पण्डितो विवेकी किं विषमवधीरणा गुरुषु॥ ४ ॥

4. — Ce este cel mai benefic [omului]?
— Legea (*dharma*).
— Cine este pur?
— Cel a cărui minte este pură.
— Cine este erudit (*paṇḍita*)?
— Cel cu discernământ (*vivekin*).
— Ce este otrăvitor?
— Disprețuirea maeștrilor (*guru*).

किं संसारे सारं बहुशोऽपि विचिन्त्यमानमिदमेव।
किं मनुजेष्विष्टतमं स्वपरहितायोद्यतं जन्म॥ ५ ॥

5. — Care este esența manifestării (*saṁsāra*)?
— Este desigur această noțiune [prin care] este considerată ca fiind multiplă.
— Ce este cel mai drag oamenilor?
— Viața devotată binefacerii sieși și altora.

मदिरेव मोहजनकः कः स्नेहः के च दस्यवो विषयाः।
का भववल्ली तृष्णा को वैरी यस्त्वनुद्योगः॥६॥

6. — Care este omul zăpăcit asemenea bețivului?
— Cel atașat (*sneha*).
— Cine sunt hoți?
— Obiectele simțurilor (*viṣaya*)[1].
— Care este liana existenței lumești?[2]
— Setea (*tṛṣṇa*) [dorințelor].
— Cine este dușmanul?
— Cel care este leneș (*anudyoga*).

कस्माद्भयमिह मरणादन्धादिह को विशिष्यते रागी।
कश्शूरो यो ललनालोचनबाणैर्न च व्यथितः॥७॥

7. — De unde vine frica aici?
— Din cauza morții (*maraṇa*).
— Cine este considerat aici [mai orb] decât orbul?
— Cel atașat (*rāgin*).
— Cine este învățat?
— Cel care nu este străpuns de săgețile privirilor jucăușe [ale unei tinere].

पातुं कर्णाञ्जलिभिः किममृतमिह युज्यते सदुपदेशः।
किं गुरुताया मूलं यदेतदप्रार्थनं नाम॥८॥

8. — Ce este ascultat aici, ca fiind înzestrat cu *amṛta*, cu urechile ciulite?
— Învățătura sfântului (*sat-upadeśa*).[3]
— Care este cauza demnității?
— Acea comportare lipsită de solicitări.

किं गहनं स्त्रीचरितं कश्चतुरो यो न खण्डितस्तेन।
किं दुःखमसंतोषः किं लाघवमधमतो याञ्चा॥९॥

9. — Ce este greu de înțeles?
— Natura/comportamentul femeii.
— Cine este ingenios?
— Cel care nu este distrus de către această [natură].
— Ce este suferința (*duḥkha*)?
— Neîmplinirea (*asaṁtoṣa*)[4].
— Ce [produce] desconsiderarea [celorlalți]?
— Cererea [favorurilor chiar și] de la cel mai josnic.

1 Acestea sunt: a) sunetul (*śabda*) pentru ureche; este calitatea eterului; b) tactilul (*sparśa*) pentru piele; este calitatea aerului; c) forma sau culoarea (*rūpa*) pentru ochi; este calitatea focului; d) gustul (*rasa*) pentru limbă; este calitatea apei; e) mirosul (*gandha*) pentru nas; este calitatea pământului.

2 Firul cauzal neîntrerupt al reîncarnărilor.

3 Var.: „Sfânta învățătură (*sat-upadeśa*)."

4 Dezamăgirea care apare din ne-satisfacerea dorințelor.

किं जीवितमनवद्यं किं जाड्यं पाठतोऽप्यनभ्यासः।
को जागर्ति विवेकी को निद्रा मूढता जन्तोः॥१०॥

10. — Cum trebuie să fie viața?
— Ireproșabilă.
— Ce este lenea?
— Este ne aplicarea chiar a celor învățate.
— Cine este vigilent?
— Cel cu discernământ (*vivekin*).
— Ce este somnul (*nidrā*)?
— Este starea de proștie cu privire la [propria] ființă.

नलिनीदलगतजलवत्तरलं किं यौवनं धनं चायुः।
कथय पुनः के शशिनः किरणसमाः सज्जना एव॥११॥

11. — Ce tremură precum apa așezată pe o frunză de lotus?
— Tinerețea, bogăția și viața.
— Ce se poate spune despre cei [detașați] asemenea razelor lunii?
— Desigur, că sunt oameni sfinți (*sat-jana*).

को नरकः परवशता किं सौख्यं सर्वसंगविरतिर्या।
किं सत्यं भूतहितं प्रियं च किं प्राणिनामसवः॥१२॥

12. — Ce este iadul (*naraka*)?
— Slugărnicia.
— Ce este fericirea (*saukhya*)?
— Acea detașare de toate dorințele (*saṁga*).
— Ce este adevărul (*satya*)?
— Ceea ce este benefic ființelor.
— Ce este drag ființelor?
— Viața (*asu*).

कोऽनर्थफलो मानः का सुखदा साधुजनमैत्री।
सर्वव्यसनविनाशे को दक्षः सर्वथा त्यागी॥१३॥

13. — Ce are drept rezultat ceva fără valoare?
— Aroganța.
— Ce conferă fericirea (*sukha*)?
— Prietenia cu oamenii virtuoși.
— Cine este iscusit în distrugerea tuturor viciilor?
— Cel care a renunțat (*tyāgin*) în toate felurile.

किं मरणं मूर्खत्वं किं चानर्घं यदवसरे दत्तम्।
आमरणात्किं शल्यं प्रच्छन्नं यत्कृतं पापम्॥१४॥

14. — Ce este moartea (*maraṇa*)?
— Starea de proștie (*murkhatva*).
— Ce este de neprețuit?
— Acel dar făcut la timpul și locul potrivit.

— Ce generează suferință până la moarte?
— Acel păcat (*pāpa*) comis în mod ascuns.

कुत्र विधेयो यत्नो विद्याभ्यासे सदौषधे दाने।
अवधीरणा क्व कार्या खलपरयोषित्परधनेषु॥ १५॥

15. — Unde trebuie să fie făcut efortul?
— În practica învățării, într-o bună medicină și în a dărui.
— Unde este necesară rejectarea?
— Cu omul rău, cu femeia altuia și cu averea altuia.

काहर्निशमनुचिन्त्या संसारासारता न तु प्रमदा।
का प्रेयसी विधेया करुणा दीनेषु सज्जने मैत्री॥ १६॥

16. — Asupra ce trebuie meditat zi și noapte?
— Asupra stării de inconsistență a *saṁsārei* și nu asupra femeii jucăușe.
— Care trebuie să fie datoria favorită?
— Compasiunea pentru săraci și prietenia pentru oamenii sfinți (*sat-jana*).

कण्ठगतैरप्यसुभिः कस्य ह्यात्मा न शक्यते जेतुम्।
मूर्खस्य शङ्कितस्य च विषादिनो वा कृतघ्नस्य॥ १७॥

17. — Al cui sine (*ātman*) nu poate fi învins
De către cuvintele vieții spirituale?
— Al prostului (*mūrkha*), al îndoielnicului (*śaṅkita*),
Al deprimatului (*viṣādin*) și al ingratului (*kṛtaghna*).

कः साधुः सद्वृत्तः कमधममाचक्षते त्वसद्वृत्तम्।
केन जितं जगदेतत्सत्यतितिक्षावता पुंसा॥ १८॥

18. — Cine este virtuos (*sādhu*)?
— Cel cu bună purtare.
— Cine este declarat ca fiind cel mai josnic?
— Cel cu rea purtare.
— De către cine este cucerită această lume?
— De către bărbatul [care vorbește] adevărul și care este răbdător.

कस्मै नमांसि देवाः कुर्वन्ति दयाप्रधानाय।
कस्मादुद्वेगः स्यात्संसारारण्यतः सुधियः॥ १९॥

19. — Cine este preamărit [până și de] zeități?
— Cel care care are drept parte esențială practica compasiunii.
— De unde poate fi frica (*udvega*)?
— Pentru cei inteligenți din pădurea *saṁsārei*.

कस्य वशे प्राणिगणः सत्यप्रियभाषिणो विनीतस्य।
क्व स्थातव्यं न्याय्ये पथि दृष्टादृष्टलाभाढ्ये॥ २०॥

20. — Cui îi sunt obediente toate ființele?
— Celui modest a cărui vorbă este adevărată și plăcută.

— Unde trebuie rămas?
— Pe calea corectă, bogată în câștiguri aici și dincolo.

कोऽन्धो योऽकर्यरतः को बधिरो यो हितानि न श्रृणोति।
को मूको यः काले प्रियाणि वक्तुं न जानाति॥२१॥

21. — Cine este orb (*andha*)?
— Cel care se bucură de fărădelegi.
— Cine este surd (*badhira*)?
— Cel care nu ascultă ceea ce-i este benefic.
— Cine este mut (*mūka*)?
— Cel care care la timpul potrivit nu știe să vorbească plăcut.

किं दानमनाकांक्षं किं मित्रं यो निवारयति पापात्।
कोऽलङ्कारः शीलं किं वाचां मण्डनं सत्यम्॥२२॥

22. — Ce este darul?
— [Ceea ce, oferit fiind, este] neașteptat.
— Cine este prieten?
— Cel care [te] oprește de la [comiterea] păcatului (*pāpa*).
— Care este podoaba [pe care trebuie s-o poarte cineva]?
— Virtutea (*śīla*).
— Ce ornamentează vorba?
— Adevărul (*satya*).

विद्युद्विलसितचपलं किं दुर्जनसङ्गतिर्युवतयश्च।
कुलशीलनिष्प्रकम्पाः के कलिकालेऽपि सज्जना एव॥२३॥

23. — Care plăcere este trecătoare precum fulgerul?
— Adunarea cu oamenii răi (*durjana*) precum și cu tinerele (*yuvan*).
— Cine este stabil în caracterul nobil chiar și în timpul lui Kali?
— Desigur, oamenii sfinți (*sat-jana*).

चिन्तामणिरिव दुर्लभमिह किं कथयामि तच्चतुर्भद्रम्।
किं तद्वदन्ति भूयो विधूततमसा विशेषेण॥२४॥

24. — Ce este greu de obținut aici asemenea pietrei filosofale (*cintāmaṇi*)?
Care este acesta pe care mulți o relatează,
Prin care în special ignoranța (*tamas*) este îndepărtată?
— Voi spune patru astfel de [lucruri] auspicioase.

दानं प्रियवाक्सहितं ज्ञानमगर्वं क्षमान्वितं शौर्यम्।
वित्तं त्यागसमेतं दुर्लभमेतच्चतुर्भद्रम्॥२५॥

25. — Darul asociat cu vorbe plăcute,
Cunoașterea (*jñāna*) lipsită de mândrie,
Înzestrat cu răbdare (*kṣamā*) și eroism (*śaurya*),
Înzestrat cu renunțarea la avere –
Acestea patru sunt într-adevăr rare.

किं शोच्यं कार्पण्यं सति विभवे किं प्रशस्तमौदार्यम्।
कः पूज्यो विद्वद्भिः स्वभावतः सर्वदा विनीतो यः॥२६॥

26. — Ce este deplorabil?
— Cărpănoșenia (*kārpaṇya*).
— Ce este lăudat la cel care stă în bogăție?
— Generozitatea (*audārya*).
— Cine este onorat de către înțelepți?
— Cel care este întotdeauna smerit (*vinīta*) din propria-i natură.

कः कुलकमलदिनेशः सति गुणविभवेऽपि यो नम्रः।
कस्य वशे जगदेतत्प्रियहितवचनस्य धर्मनिरतस्य॥२७॥

27. — Cine este soarele familiei precum [este soarele pentru] lotus?
— Cel care, deși fiind înzestrat cu putere, este smerit (*namra*)[1].
— A cui este autoritatea asupra acestui univers?
— A celui a cărui vorbă este plăcută și benefică, fiind devotat legii (*dharma*).

विद्वन्मनोहरा का सत्कविता बोधवनिता च।
कं न स्पृशति विपत्तिः प्रवृद्धवचनानुवर्तिनं दान्तम्॥२८॥

28. — Ce fură inima înțeleptului?
— Sfântul poem (*sat-kavitā*) și soția înțeleaptă.
— Pe cine nu atinge dezastrul?
— Pe cel reținut (*dānta*) care urmează vorba bătrânului.

कस्मै स्पृहयति कमला त्वनलसचित्ताय नीतिवृत्ताय।
त्यजति च कं सहसा द्विजगुरुसुरनिन्दाकरं च सालस्यम्॥२९॥

29. — Pe cine dorește [zeița] Kamalā (Lakṣmī)?
— Pe cel cu comportament moral (*nīti*), al cărui psihic este ne-delăsător (*citta*).
— De cine se desparte dintr-o dată?
— De acela care-i defăimează pe cei de două ori născuți (*dvija*), pe maeștri (*guru*) și pe zei (*sura*), și de cel indolent.

कुत्र विधेयो वासः सज्जननिकटेऽथवा काश्याम्।
कः परिहार्यो देशः पिशुनयुतो लुब्धभूपश्च॥३०॥

30. — Unde trebuie rămas?
— În vecinătatea oamenilor sfinți (*sat-jana*) sau în Kāśī.
— Care loc trebuie ocolit?
— Cel plin de calomnioși (*piśuna*) ori [cel condus de un] rege lacom/libertin.

केनाशोच्यः पुरुषः प्रणतकलत्रेण धीरविभवेन।
इह भुवने कः शोच्यः सत्यपि विभवे न यो दाता॥३१॥

31. — Din ce cauză este omul ne-întristat (*aśocya*)?
— Datorită soției devotate și a averi stabile.
— Aici în această lume cine este trist (*śocya*)?
— Cel care deși aflându-se în bogăție nu este darnic.

1 Sau: "...fiind bogat înzestrat cu virtuți este umil."

किं लघुताया मूलं प्राकृतपुरुषेषु या याच्ञा।
रामादपि कः शूरः स्मरशरनिहतो न यश्चलति॥३२॥

32. — Care este rădăcina desconsiderației?
— Acea cerșire de la oamenii ordinari.
— Cine este mai învățat decât Rāma?
— Cel care nu se clintește sub loviturile săgeților zeului Kāma.

किमहर्निशमनुचिन्त्यं भगवच्चरणं न संसारः।
चक्षुष्मन्तोऽप्यन्धाः के स्युः ये नास्तिका मनुजाः॥३३॥

33. — Asupra ce trebuie meditat zi și noapte?
— Asupra picioarelor Domnului și nu asupra lumescului.
— Cine sunt cei care deși având ochi sunt orbii (*andha*)?
— Acei oameni care nu cred (*nāstika*) [în *Veda* & *ātman*].

कः पङ्गुरिह प्रथितो व्रजति च यो वार्द्धके तीर्थम्।
किं तीर्थमपि च मुख्यं चित्तमलं यन्निवर्तयति॥३४॥

34. — Cine este cunoscut aici ca fiind infirm?
— Cel care, deși este bătrân, vizitează locurile sacre (*tīrtha*).
— Ce este important la locurile sacre (*tīrtha*)?
— Ceea ce distruge impuritatea psihicului (*citta*).

किं स्मर्त्तव्यं पुरुषैः हरिनाम सदा न यावनी भाषा।
को हि न वाच्यः सुधिया परदोषश्चानृतं तद्वत्॥३५॥

35. — Ce trebuie ținut [în] minte de către oameni?
— Întotdeauna numele Domnului și nu vorba barbară.
— Care vorbă nu este a înțeleptului?
— Defectele (*doṣa*) altora și, de asemenea, ne-adevărul (*anṛta*).

किं संपाद्यं मनुजैः विद्या वित्तं बलं यशः पुण्यम्।
कः सर्वगुणविनाशी लोभः शत्रुश्च कः कामः॥३६॥

36. — Ce trebuie îndeplinit de către oameni?
— Știința (*vidyā*), averea (*vitta*), puterea (*bala*), gloria (*yaśa*) și virtutea (*puṇya*).
— Cine este distrugătoarea tuturor virtuților (*guṇa*)?
— Lăcomia (*lobha*).
— Cine este dușmanul (*śatru*)?
— Senzualitatea (*kāma*).

का च सभा परिहार्या हीना या वृद्धसचिवेन।
इह कुत्रावहितः स्यान्मनुजः किल राजसेवायाम्॥३७॥

37. — Ce fel de adunare trebuie ocolită?
— Aceea lipsită de consilieri bătrâni.
— Unde trebuie să fie omul foarte atent aici[1]?
— Desigur, servind regele (*rājan*).

1 În această viață.

प्राणादपि को रम्यः कुलधर्मः साधुसंगश्च।
का संरक्ष्या कीर्तिः पतिव्रता नैजबुद्धिश्च॥३८॥

38. — Ce este mai drag decât însăși viața?
— Tradiția familiei (*kula-dharma*) și asocierea cu sfinții (*sādhu*).
— Ce este de protejat?
— Bunul renume (*kīrti*), soția devotată (*pativratā*) și propriul intelect (*buddhi*).

का कल्पलता लोके सच्छिष्यायार्पिता विद्या।
कोऽक्षयवटवृक्षः स्याद्विधिवत्सत्पात्रदत्तदानं यत्॥३९॥

39. — Care este în *kalpalatā*[1] această lume?
— Știința (*vidyā*) transmisă discipolului meritoriu.
— Care este copacul banyan care nu decade?
— Acel bun dăruit unei persoane meritorii în acord cu [sfintele] reguli.

किं शस्त्रं सर्वेषां युक्तिः माता च का धेनुः।
किं नु बलं यद्धैर्यं को मृत्युः यदवधानरहितत्वम्॥४०॥

40. — Care este arma tuturor?
— Raționamentul (*yukti*).
— Și cine este mama (*mātṛ*) [tuturor]?
— Vaca (*dhenu*).
— Care este puterea (*bala*)?
— Fermitatea/calmul (*dhairya*).
— Ce este moartea (*mṛtyu*)?
— Acea stare de lipsă a atenției/intenției (*avadhāna*).

कुत्र विषं दुष्टजने किमिहाशौचं भवेतृणं नृणाम्।
किमभयमिह वैराग्यं भयमपि किं वित्तमेव सर्वेषाम्॥४१॥

41. — Unde se află otrava?
— În omul rău.
— Ce este aici ne-curăția (*aśauca*)?
— Datoria [față de alții a] oamenilor.
— Ce [produce] neînfricarea (*abhaya*)?
— Renunțarea (*vairāgya*).
— Ce [produce] frica (*bhaya*)?
— Desigur averea (*vitta*) [o produce] tuturor.

का दुर्लभा नराणां हरिभक्तिः पातकं च किं हिंसा।
को हि भगवत्प्रियः स्यात्योऽन्यं नोद्वेजयेदनुद्विग्नः॥४२॥

42. — Ce este rar în oameni?
— Iubirea (*bhakti*) pentru Hari.
— Și ce produce păcatul (*pātaka*)?
— Violența (*hiṁsā*).

1 *Kalpalatā*: plantă cățărătoare supranaturală care îndeplinește toate dorințele.

— Cine este drag Domnului?
— Cel care nu înspăimântă pe alții și care este lipsit de temeri.

कस्मात्सिद्धिः तपसः बुद्धिः क्व नु भूसुरे कुतो बुद्धिः।
वृद्धोपसेवया के वृद्धा ये धर्मतत्त्वज्ञाः॥४३॥

43. — De unde vine succesul?
— Din austerități religioase (*tapas*).
— Unde se află înțelepciunea (*buddhi*)?
— În „zeul pământean" (*bhūsura* = *brāhmana*).
— De unde este această înțelepciune (*buddhi*)?
— Din respectarea bătrânilor.
— Cine sunt bătrânii?
— Cunoscătorii naturii legilor (*dharma-tattva-jña*)[1].

संभावितस्य मरणादधिकं किं दुर्यशो भवति।
लोके सुखी भवेत्को धनवान्धनमपि च किं यतश्चेष्टम्॥४४॥

44. — Ce este mai presus decât moartea (*maraṇa*) pentru cel respectat?
— Este discreditarea [lui].
— Cine este fericit (*sukhin*) în [această] lume?
— Bogatul (*dhanavat*).
— Ce fel de bogăție (*dhana*)?
— Aceea din care-i vin [cele] dorite/necesare (*ceṣṭa*).

सर्वसुखानां बीजं किं पुण्यं दुःखमपि कुतः पापात्।
कस्यैश्वर्यं यः किल शंकरमाराधयेद्भक्त्या॥४५॥

45. — Care este sămânța întregii fericiri (*sukha*)?
— Virtutea (*puṇya*).
— De unde vine suferința (*duḥkha*)?
— Din păcat (*pāpa*).
— A cui este starea de divinitate/suveranitate (*aiśvarya*)?[2]
— Cel care îl venerează cu devoțiune (*bhakti*) pe Śaṁkara (Śiva).

को वर्द्धते विनीतः को वा हीयेत यो दृप्तः।
को न प्रत्येतव्यो ब्रूते यश्चाऽनृतं शश्वत्॥४६॥

46. — Cine crește?
— Cel smerit (*vinīta*).
— Cine scade?
— Cel arogant (*dṛpta*).
— Cine nu este de încredere?
— Cel care frecvent spune un ne-adevăr (*anṛta*).

1 Se referă atât la legile morale cât și la cele religioase.
2 Cine obține starea de Domn, Stăpân Suprem?

कुत्रानृतेऽप्यपापं यच्चोक्तं धर्मरक्षार्थम्।
को धर्मोऽभिमतो यः शिष्टानां निजकुलीनानाम्॥४७॥

47. — Când ne-adevărul (*anṛta*) nu este păcat (*apāpa*)?
— Atunci când acea vorbă este spre protecția legii (*dharma*).
— Ce este legea (*dharma*)?
— Cea acceptată de înțelepții care aparțin propriei familii/tradiții.

साधुबलं किं दैवं कः साधुः सर्वदा तुष्टः।
दैवं किं यत्सुकृतं कः सुकृती श्लाघ्यते च यः सद्भिः॥४८॥

48. — Care este puterea sfântului (*sādhu*)?
— Voia divină/destinul (*daiva*).
— Cine este sfânt (*sādhu*)?
— Cel întotdeauna mulțumit (*tuṣṭa*).
— Ce este voia divină/destinul (*daiva*)?
— Răsplata [faptelor] (*sukṛta*) acestuia.[1]
— Cine este bine-făcător (*sukṛtin*)?
— Cel lăudat de către cei virtuoși (*sat*).

गृहमेधिनश्च मित्रं किं भार्या को गृही च यो यजते।
को यज्ञो यः श्रुत्या विहितः श्रेयस्करो नृणाम्॥४९॥

49. — Cine este prietenul (*mitra*) familistului?
— Soția (*bhāryā*).
— Cine este familist?
— Cel care sacrifică.
— Ce este sacrificiul (*yajña*)?
— Ceea ce a fost destinat de către scripturi să aducă prosperitate oamenilor.

कस्य क्रिया हि सफला यः पुनराचारवां शिष्टः।
कः शिष्टो यो वेदप्रमाणवां को हतः क्रियाभ्रष्टः॥५०॥

50. — A cui acțiune este cu succes?
— Cel care urmează tradiția și care este învățat.
— Cine este învățat?
— Cel care este bine stabilit întru *Veda*.
— Cine este fără speranță?
— Cel care a abandonat acțiunile [prescrise].

को धन्यः संन्यासी को मान्यः पण्डितः साधुः।
कः सेव्यो यो दाता को दाता योऽर्थितृप्तिमातनुते॥५१॥

51. — Cine este bogat (*dhanya*)?
— Cel care a renunțat (*saṁnyāsin*).
— Cine este de onorat (*mānya*)?
— Sfântul (*sadhu*) care este [și] învățat (*paṇḍita*).

---

1 Var.: „Acea acțiune bună (*sukṛta*)."

— Cine este cel de servit (*sevya*)?
— Cel darnic (*dātṛ*).
— Cine este darnic (*dātṛ*)?
— Cel care oferă mulțumire celor nevoiași.

किं भाग्यं देहवतामारोग्यं कः फली कृषिकृत्।
कस्य न पापं जपतः कः पूर्णो यः प्रजावान् स्यात्॥५२॥

52. — Care este fericirea celor întrupați?
— Ne-îmbolnăvirea (*ārogya*).
— Cine este rodnic?
— Plugarul.
— Cine nu are păcat (*pāpa*)?
— Cel care se roagă (*japata*).
— Cine este împlinit?
— Cel care posedă urmași.

किं दुष्करं नराणां यन्मनसो निग्रहः सततम्।
को ब्रह्मचर्यवान् स्यात्यश्चास्खलितोर्ध्वरेतस्कः॥५३॥

53. — Ce este cel mai greu de îndeplinit pentru oameni?
— Ținerea minții (*manas*) întotdeauna sub control.
— Cine este cu adevărat cast (*brahmacarya*)?
— Cel al cărui libidou este neîntrerupt elevat (*ūrdhvaretaska*).

का च परदेवतोक्ता चिच्छक्तिः को जगत्भर्ता।
सूर्यः सर्वेषां को जीवनहेतुः स पर्जन्यः॥५४॥

54. — Care este declarată ca fiind suprema divinitate?
— Puterea/capacitatea conștiinței (*cit-śakti*).
— Cine este conducătorul universului?
— Soarele (*sūrya*).
— Care este cauza vieții tuturor?
— Aceasta este ploaia (*parjanya*).

कः शुरो यो भीतत्राता त्राता च कः सद्गुरुः।
को हि जगद्गुरुरुक्तः शंभुः ज्ञानं कुतः शिवादेव॥५५॥

55. — Cine este erou (*śura*)?
— Cel care este protectorul (*trātṛ*) celor înfricoșați.
— Cine este protectorul (*trātṛ*)?
— Maestrul adevărat (*sat-guru*).
— Cine este declarat ca fiind maestrul universului (*jagat-guru*)?
— Śaṁbhu (Śiva).
— De unde vine cunoașterea (*jñāna*)?
— Desigur, de la Śiva.

मुक्तिं लभेत कस्मान्मुकुन्दभक्तेः मुकुन्दः कः ।
यस्तारयेदविद्यां का चाविद्या यदात्मनोऽस्फूर्तिः ॥५६ ॥

56. — De unde eﬆe obținută izbăvirea (*mukti*)?
— Din adorarea lui Mukunda (Viṣṇu/Śiva).
— Cine eﬆe Mukunda?
— Cel care determină transcenderea ne-științei (*avidyā*).
— Ce eﬆe ne-știința (*avidyā*)?
— Acea ne-manifeﬆare a sinelui (*ātman*).

कस्य न शोको यः स्यादक्रोधः किं सुखं तुष्टिः ।
को राजा रञ्जनकृत्कश्च श्वा नीचसेवको यः स्यात् ॥५७ ॥

57. — Cine nu are întriﬆare (*śoka*)?
— Cel care cu adevărat nu eﬆe furios (*akrodha*).
— Ce eﬆe fericirea (*sukha*)?
— [Starea] de împlinire (*tuṣṭi*).
— Cine eﬆe rege (*rājan*)?
— Cel prietenos.
— Și cine eﬆe câine (*śvan*)?
— Cel care eﬆe servitorul [celui] josnic.

को मायी परमेशः क इन्द्रजालायते प्रपञ्चोऽयम् ।
कः स्वप्ननिभो जाग्रद्व्यवहारः सत्यमपि च किं ब्रह्म ॥५८ ॥

58. — Cine eﬆe posesorul iluziei (*māyā*)?
— Supremul Domn (*parameśa*).
— Care eﬆe iluzia lui Indra răspândită deasupra?
— Cea încincită/manifeﬆată (*prapañca*).
— Cu ce seamănă visul (*svapna*)?
— Cu aﬅivitățile ﬆării de veghe (*jāgrat*).
— Ce eﬆe adevărat/real (*satya*)?
— *Brahman*.

किं मिथ्या यद्विद्यानाश्यं तुच्छं तु शशविषाणादि ।
का चाऽनिर्वाच्या[१] माया किं कल्पितं द्वैतम् ॥५९ ॥

59. — Ce eﬆe fals (*mithyā*)?
— Ceea ce dispare prin știință (*vidyā*).
— Ce eﬆe în zadar/insignifiant (*tuccha*)?
— Cornul iepurelui etc.
— Ce eﬆe de ne exprimat (*anirvācyā*)?
— Iluzia (*māyā*).
— Ce eﬆe imaginația (*kalpita*)?
— Dualitatea (*dvaita*).

[१] अनिर्वचनीया ॥

किं पारमार्थिकं स्यादद्वैतं चाज्ञता कुतोऽनादिः।
वपुषश्च पोषकं किं प्रारब्धं चान्नदायि किं चायुः॥६०॥

60. — Care este cu adevărat realitatea supremă (*pāramārthika*)?
— Ne-dualitatea (*advaita*).
— Și de când este ne-cunoașterea (*ajñatā*)?
— Este fără de început (*anādi*).
— Care este hrana corpului?
— [Rezultatul acțiunilor (*karman*)] început (*prārabdha*).
— Și cine oferă hrana?
— Durata vieții.

को ब्रह्मणैरुपास्यो गायत्र्यर्काग्निगोचरः शंभुः।
गायत्र्यामादित्ये चाग्नौ शंभौ च किं नु तत्तत्त्वम्॥६१॥

61. — Cine este de venerat de către *brahmani*?
— Śaṁbhu care este în *gāyatrī*, în Soare și în foc.
— Ce este în *gāyatrī*, în Soare, în foc și în Śaṁbhu?
— Această realitate (*tattva*).[1]

प्रात्यक्षदेवता का माता पूज्यो गुरुश्च कः तातः।
कः सर्वदेवतात्मा विद्याकर्मान्वितो विप्रः॥६२॥

62. — Cine este divinitatea vizibilă?
— Mama (*mātṛ*).
— Cine este maestrul (*guru*) care trebuie venerat?
— Tatăl (*tāta*).
— Cine este sinele (*ātman*) tuturor divinităților?
— Înțeleptul înzestrat cu știință (*vidyā*) și acțiune (*karman*).

कश्च कुलक्षयहेतुः संतापः सज्जनेषु योऽकारि।
केषाममोघ वचनं ये च पुनः सत्यमौनशमशीलाः॥६३॥

63. — Care este cauza distrugerii familiei?
— Acea persecutare a oamenilor sfinți (*sat-jana*).
— Ale cui vorbe sunt ne-zadarnice (*amogha*)?
— Ale celor a căror natură este adevărul (*satya*), tăcerea (*mauna*) și calmul (*śama*).

किं जन्म विषयसंगः किमुत्तरं जन्म पुत्रः स्यात्।
कोऽपरिहार्यो मृत्युः कुत्र पदं विन्यसेच्च दृक्पूते॥६४॥

64. — Ce este nașterea (*janma*)?
— Atașamentul față de obiecte (*viṣaya*).
— Ce este nașterea secundară?
— Desigur fiul.
— Ce este de ne ocolit?
— Moartea (*mṛtyu*).

1 Var.: „Realitatea (*tattva*) acestuia."

— Și unde trebuie pus piciorul (*pada*)?
— În spațiul purei [percepții].

पात्रं किमन्नदाने क्षुधितं कोऽर्च्यो हि भगवदवतारः।
कश्च भगवान्महेशः शंकरनारायणात्मैकः॥६५॥

65. — Cine este vasul [potrivit] darului ce constă din hrană?
— Cel flămând (*kṣudhita*).
— Cine este cel de venerat (*arcya*)?
— Întruparea (*avatāra*) Domnului (*bhagavat*).
— Cine este Domnul (*bhagavat*)?
— Marele Domn, natura unică (*ātmaika*) a lui Śaṁkara, a lui Nārāyaṇa [etc.]

फलमपि भगवद्भक्तेः किं तल्लोकस्वरुपसाक्षात्त्वम्।
मोक्षश्च को ह्यविद्यास्तमयः कः सर्ववेदभूरथ च ॐ॥६६॥

66. — Care este fructul devoțiunii față de Domnul (*bhagavat*)?
— Acea stare a realizării că lumea este propria-I natură.
— Și ce este eliberarea/mântuirea (*mokṣa*)?
— Desigur distrugerea ne-științei (*avidyā*).
— Care este baza comună tuturor *Vedelor*?
— Astfel este: OṀ.

इत्येषा कण्ठस्था प्रश्नोत्तररत्नमालिका येषाम्।
ते मुक्ताभरणा इव विमलाश्चाभान्ति सत्समाजेषु॥६७॥

67. Astfel, pentru cei care au învățat pe de rost
Această *Praśnottara-ratna-mālikā*,
Ea este asemenea unui ornament de perle
Care strălucesc prin puritate lor în adunările înțelepților.

इति प्रश्नोत्तररत्नमालिका संपूर्णा॥

Astfel este desăvârșită *Praśnottara-ratna-mālikā*.

Bibliografie

1910. *Praśnottara-ratna-mālikā* în *The Works of Śrī Śaṅkarācārya*. Srirangam: Sri Vani Vilas Press, vol. XVI, pp. 87-104.

1925. *Praśnottara-ratna-mālikā* în *Minor Works – Works of Shankaracharya in original Sanskrit*, vol. IV. Poona: Ashtekar &Co., pp. 89-94.

1963. *Praśnottara-ratna-mālikā* în *Bṛhatstotraratnākaraḥ*. Bombai: Khemraj Sri Krishnadass, pp. 292-293.

1992. *Prasnottara Ratna Malika of Sri Sankara Bhagavatpada*. Tirupati: Tirumala Tirupati Devasthanams.

2016. *Prasnottara Ratna Malika – The Precious Necklace of Questions and Answers by Shankara Bhagavatpada*. Translations and commentaries compiled by Parama Karuna Devi new revised edition (2016). Puri: Jagannatha Vallabha Vedic Research Center.